

stav; § 1. državne šolske postave in § 51 učnega reda od 20. avg. 1870.

Ravno teh misli je tudi najviše državno sodišče na Dunaji. Nekaj slovanskih občin v dolnji Avstriji se je pritožilo, da se jim od šolskih oblastnij usiljuje nemški učni jezik. Na to jim je prav dalo in spoznalo najviše sodišče z odlokom od 25. aprila 1877, da državnih osnovnih postav (§ 19), državne postave (§ 1) in učnega reda (§ 51) ne morejo ovreči nobeni oportunistki pomisleki in razlogi (to se pravi, da se postava ne more ozirati na to, če se reče, kako dobro in koristno je znati nemško⁴⁾) pa tudi ne deželne šolske oblasti. Najviše sodišče je toraj zavrlo vse, kar so ukazali ministerstvo, deželni in okrajni šolski svet.

Mi slovenski Korošci želimo in zahtevamo šole s slovenskim učenim jezikom; nemščina pa naj bo le učni predmet v viših razredih. To so moje misli zastran šol, in večji del slovenskega ljudstva na Koroškem je v tem mojih misli. Zdi se mi, da sem imel polno pravico in tudi sveto dolžnost, da sem Vam razodel te svoje misli. Predloga ne stavim nobenega, ker nemam upanja, da bi me visoka zbornica podpirala, še menj pa, da bi me uslišala.

To, gospoda moja, so bile in so še naše želje in naše zahteve, in bodo ostale, dokler se ne uresničijo lepe besede gospoda deželnega glavarja, „naj spoštuje vsak pravice družega, t. j. da morajo Slovenci spoštovati pravice Nemcev, pa tudi Nemci pravice Slovencev.“ Dokler pa ta srečni, zaželjeni čas še ni prišel, bomo ponavljali naše pritožbe spet in spet, naj bi se nam tudi po krivici 1000krat očitalo, da delamo zdražbo in kalimo mir. Tisti ne kali miru, kdor brani svoje postavne pravice po postavnem potu, ampak tisti ga kali, ki ga pri tem moti in ovira. Lepe besede o miru in slogi ostanejo tako dolgo prazne in votle, dokler se pravica ne postavi v veljavo. Dajte nam, kar nam gre, zadovoljite nas, pomirite nas, potem pride pravi mir.

Gospodarske stvari.

Navod k umetni riboreji.

II. Ko so ikre na navedeni način oplodene, priredé se valilni koriti, njih dno se posuje $\frac{1}{2}$ palca visoko s čisto izmitim prodnim peskom, in potem se vložé v valilni hramiček tako globoko, da za $\frac{1}{4}$ visoko iz vode stojé. Na to se strese kacic 6 žlic iker previdno v korito, in sicer tako, da ne ležijo ena nad drugo, na kar se pokrijejo s pokrovom.

Gojitev oplodenih iker. Vsak dan je treba paziti: 1. Da so luknjice pri koritih odprte, da je voda vedno čista, in da prosto skozi teče;

2. s kleščami (pinceto) se odstrani nemudoma vsako bolno jajce, katero se spozna po kredobeli barvi; isto tako se mora odstraniti vsakatera tuja živalica in ona sivobela kosmina, katera se drži okrog bolnih iker; 3. ikre je treba varovati pred njim sovražnimi živalicami, iste so: a) povodna miš, b) pastaričica (tica), c) povodni kos, d) vodna kura (liska), kakor tudi e) pred radovednim človekom. 4. Skrbeti se mora, da so korita varna pred naglim nalivom in pred prenizko višino vode.

Gojitev mladih ribic. Postrvi proderó navadno v 7 tednih jajčkino lupino, in potrebujejo posebnega varstva. Dokler ne izgubé ribice popčnih mehurčkov, hranijo se še v koritcih, in paziti je, da je vedno prost dotok čiste vode. — Še boljše se ohrani zaplod v lesenem hramčku, v katerem ste za dotok in odtok dne mreži iz medenega drata (čvežna), in v katerem je dno posipano s čisto izmitim prodecom.

Piče ne potrebujejo mladiči, dokler ne izgubé popčnega mehurčka. Paziti se pa mora na njih sovražnike, ki so: 1. Mrčesna ličinka, to je, črviček, kateri v svoji, iz malih kamničkov ali lesenih koščkov izdelani hišici v dnu vode okoli lazi, in mlade ribice pokončuje in ané. Ta mrčes se odstrani s pinceto (kleščami); 2. nek večji, popolnem izrastli povodni mrčes; 3. vse uže prej omenjene živali pred vsem pa še treba odstraniti postrvam jako nevarnega povodnega kosa; 4. nikakor se ne sme puščati blizu ribice družega plemena, ker pojedó mlade ribice; 5. hram, v katerem so mlade ribice, se postavi tako, da je višina vode v njem vedno enaka.

Izpuščenje rib v proste vode. Ko so mlade ribice povžile redilno snov popčnega mehurčka, se smejo izpustiti v prosto vodo. Izbrati se pa morajo plitvi kraji, v katere ne pridejo velike ribe, in še v taci mestih je treba vlagati kamenje, dile in drevje, pod katerimi se skrije mladi zarod pred nevarnim sovražnikom. Kdor pa hoče mladino še dalje pod svojim nadzorstvom gojiti, bodi-si v valilnici ali v odprtem ribniku, ta naj skrbi, da dobijo ribice 8- do 12krat na dan hrano. Za pičo služijo nastrgana jetra, možgane, drobno sekljane gliste (črviči) in odpadki mesa iz kuhinje.

Varovati je ribice pred tatovi, vidrami in vsemi uže prej navedenimi sovražniki ter se mora vedno paziti, da je dotok in odtok vode v redu.

Novice.

Sejmi. 11. novembra Ormož, Spodnje Hoče, Lipnica, Mahenberg, sv. Martin pri Slov. Gradci, sv. Martin na Paki, Oplotnica, Radinje v rogačkem okraji, Sromle, Laško, 13. nov. Gradec, 15. nov. Vransko, Poličane, Središče, Radgona.